

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1702. usque ad annum 1708

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1781

VD18 13322648

§. 35. Hæc transactio a Clemente summo Pontifice reprobata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67633](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67633)

Sæc. XVII
A. C. 1708
concederetur. Id vero constanter re-
nuente Magistratu, Monasteriensis Epi-
scopus & Elector Palatinus suas par-
tes interposuere, eorumque opera an-
no sequenti die decima sexta Januarii
conventam est, ut Regi jus suis Legatis
competens reservatum maneat, simul-
que contentus sit, ut ejus Agens sectæ
sux sacris duntaxat tandiu interesse
posset, quamdiu Circulorum copix in
urbe morarentur, Magistratus vero Co-
loniensis in hujus tumultus Auctores
sedulo inquireret, eosque promerita
pœna plecteret, & damna ædibus il-
lata resarciret.

§. XXXV.

*Hæc transactio a Clemente summo
Pontifice reprobata.*

Placuit summopere Clementi Pape
Joannis Guilielmi Palatini Electoris
Zelum, quo sese Borussorum violentis
opposuerat, quocirca die decima quarta
Julii ad eundem has dedit literas
„Sine multa sollicitudine esse non pos-
sumus de his, quæ in civitate Colo-
niensi pridem attentata fuerunt, &
„athuc vehementer urgentur ab Aca-
„tholico Principe, contendente obtinere
„ut damnata Calvinianæ sectæ exerci-
„tia haberi possint in domo administrati
„ejus

„ejus nomine in eadem civitate resi- Sæc. XVII.
 „dentis, etsi autem confidere debea- A. C. 1708.
 „mus constantiam, ac pietatem Magi-
 „stratus illius Civitatis, quæ sane hac
 „occasione magnopere enituit, nun-
 „quam cessuram tam iniquis conatibus,
 „nec passuram esse eripi sibi gloriam,
 „quam firma, ac sincera Romanæ Ec-
 „clesiæ, & Apostolicæ Sedi adhæsi-
 „perpetuo promeruit, plurimum tamen
 „spei constituendum esse intelligimus
 „in pietate, ac Zelo Nobilitatis tuæ,
 „quam scimus opem, & authoritatem
 „suam in hac ipsa causa favore Ortho-
 „doxæ fidei jam posuisse, ac solerter
 „curasse, avertere turbinem impenden-
 „tem capiti Catholicorum commoran-
 „tium in ditio- Acatholici
 „Principis, repulsam, quam a Magistratu
 „passus est, his modis ulcisci parantis,
 „quod periculum, cum nondum plane
 „cessaverit, magnopere a te petimus,
 „ut hanc causam commendatissimam
 „habeas.,

Eadem etiam die ad Senatum Co-
 loniensem hæc perscripsit: „Summo-
 „pere delectati sumus, ubi audivimus
 „præclarum ejusdem vestræ pietatis ac
 „constantiæ specimen a vobis editum
 „fuisse, tum cum obstitistis invicto ani-
 „mo non tam petitionibus, quam mi-
 „nis Acatholici Principis contendentis

T t 4

„per

Sæc. XVII. „per Delegatum suum a vobis obtine-
 A C. 1708. „re, ut fas esset Administro suo pro
 „tempore istic residenti exercitia sui ri-
 „tus, hoc est, damnatæ sectæ privatim
 „saltem isthic habere, quod nihil aliud
 „sane erat, quam obtinere, ut error
 „inter vos quasi in angulo delitesceret.
 „sed vos plane ostendistis vigere in vo-
 „bis cum Divini honoris Zelo amorem
 „Patriæ, & cum eximia pietate singu-
 „larem prudentiam, ac consilii in civi-
 „tate probe constituta quemcunque
 „ditum pestiferæ labi esse occludendum
 „cum nequeat contagium finibus coe-
 „ceri, sed facile effundatur in perti-
 „ciem multorum, illud præsertim quod
 „animas inficit, & de mente in mane-
 „tem celeri, ac irreparabili excursu sa-
 „cillime gliscit, nil tale apud vos hospiti-
 „tari voluistis, quamobrem eximiam
 „in Domino laudem, quam propterea
 „consecuti, ex animo vobis gratum
 „lamur.,,

Cum autem Pontifici nuntiatum
 esset, quod Calvinistæ in Colonien-
 civitatem sectæ suæ exercitium indu-
 cendi propositum rursus omni studio ur-
 gerent, hinc die vigesima septima Octo-
 bris denuo eundem Electorem Palati-
 num hortabatur, ut sedulo curaret iniqua
 eorum consilia ac molimina abrumperet
 prout ipsemet Pontifici pollicitus ele-

set: Idem etiam commendabat Senatui Sæc. XVII.
 & Capitulo Coloniensi, necnon Arnol- A. C. 1708.
 do Monasteriensi Episcopo.

Interim vero communis, mendax
 tamen, per urbem volitabat rumor,
 quod Coloniensis Magistratus privatum
 Calvinianæ sectæ usum Ministro Borus-
 fico permisisset: mox igitur Joannes
 Baptista Comes de Bussi Tarsensis Ar-
 chiepiscopus, & Apostolicus Coloniæ
 Nuntius adversus pacta cum Rege inita
 tanquam Romanæ Ecclesiæ oppido no-
 civa reclamans, ea omnino irrita, nul-
 laque declaravit: Hanc Nuntii senten-
 tiam postea Clemens Papa confirmavit,
 die decima sexta Februarii datis
 ad eundem hisce literis: „Sperandum
 „nobis esse videbatur Magistratum istius
 „civitatis Coloniensis veteris pietatis
 „memorem, & nostris etiam paternis
 „officiis, ac Fraternalitatis tuæ vocibus
 „admonitum, ac confirmatum nihil
 „unquam remissurum esse de ea con-
 „stantia, qua primum obstiterat peti-
 „tionibus A catholici Principis magno
 „studio contendenti novum, ac inau-
 „ditum exemplum favore suæ sectæ ist-
 „huc inducere. Verum non sine multa
 „animi nostri molestia audivimus eun-
 „dem Magistratum, inito demum tra-
 „ctatu, delectisque arbitris existimasse,
 „satis consultum esse incolumitati Or-

T t 5

„thodo-

Sæc. XVII „thodoxæ fidei, si damnata hæretico- „on
 A. C. 1708. „rum exercitia ab ipsa civitate in præ- „on
 „sens excluderentur. Cæterum con- „st
 „sensisse in aliquam conditionem, pet- „su
 „quam differri potius, quam adimi Ca- „pr
 „tholicæ Religionis periculum vide- „str
 „tur. Quamobrem æquum omnino „fa
 „fuit, ut fraternitas tua demandato
 „sibi a nobis munere statim insurgeret,
 „ac palam declararet, non licuisse Magi-
 „stratui seculari causam fidei, cultum,
 „& integritatem directe respicientem
 „attingere, nec in concordia, quæ di-
 „citur inter partes inita, præservare
 „asserta jura A catholici Principis. Ut
 „autem omnibus perspectum sit, ne-
 „dum grata nobis exstitisse, sed rata a
 „nobis haberi ea, quæ pro indemnitate
 „Catholici cultus inhærendo facultati-
 „bus tibi a nobis traditis, opportune
 „ac necessario hac occasione præstitisti
 „nos declarationem a te editam, in qua
 „omnia, & singula obtentu ineunte
 „concordiæ in eo tractatu contenta cum
 „omnibus inde secutis, ac secuturis,
 „quatenus directe, vel indirecte Catho-
 „licæ religioni præjudicium inferant,
 „aut inferre aliquando possint, sub am-
 „plissima forma nulla ac irrita denun-
 „tiasti, ac pro revocatis, cassatis, nul-
 „lis, invalidis, abolitis, viribusque
 „executione, & effectu penitus, ac
 „om

„omnino vacuis haberi voluisti, per
 „omnia approbamus, & Apostolica no-
 „stra auctoritate confirmamus, tibi in-
 „super injungentes, ut ejusmodi ap-
 „probationem, & confirmationem no-
 „stram notam omnibus reddi cures, &
 „facias. „

Sæc. XVII.
 A. C. 1708.

Has Pontificis literas Coloniensis
 Nuntius ubique per urbem divulgabat,
 Borussiæ autem Orator Ratisbonæ apud
 Imperii comitia ea de re vehementer
 questus, pro more hujus gentis contu-
 meliosa verba in Pontificem, ejusque
 sacra effutiit, asserens, quod Pontifex
 suum in Romano Imperio dominatum
 pro more exerens, Statum in Statu ef-
 formare intentus sit, ejusque Nuntius
 contra Imperii leges Regem Brande-
 burgicum *Principem Acatholicum*, ejus-
 que religionem *damnatam sectam* nomi-
 nare haud dubitaverit &c. proin jure
 merito ex Imperio proscribendus, aut
 saltem ad revocandum injuriosum suum
 scriptum compellendus esset. Ita nem-
 pe injuria pro injuria, tenui scœnore
 rependi visa est; nullum enim aliud
 lucrum expectare potest sese luto oppo-
 nens, quam lutum. Ceterum Colo-
 niensis Senatus summi Pontificis indi-
 gnationem veritus, inita pacta rescin-
 dere parabat, postquam vero rursus
 Coloniensium bona, & Catholicorum
 mona-

Sæc. XVII. monasteria in ditione Brandenburgica
 A. C. 1708. intercipi cognoverat, tempori ac ne-
 cessitati cedendum existimabat: Nun-
 tius vero non sine summa animi indi-
 gnatione Colonia excessit: Pontifex au-
 tem Cæsaris auctoritatem openque im-
 plorans, die decima sexta Februarii
 has ad eum dedit literas: „Quod Aca-
 „tholicus Princeps sua potentia fren-
 „vehementer contendat, fas esse suo de-
 „genti in ea civitate administro intra
 „privatas saltem ædes damnatos sue
 „sectæ ritus exercere, id cum ibi pro-
 „sus novum sit, & hæcenus inauditum
 „nulla prorsus æquitate inniti pote-
 „& quamvis Magistratus illius civita-
 „tis, qui Zelo servandæ puritatis fidei
 „incensus, nostris paternis monitis, &
 „Nuntii nostri vocibus confirmatus in-
 „debitæ petitioni ea, qua par erat,
 „constantia ab initio obstiterat, subinde
 „ad tractatum concordiæ devenisse de-
 „catur, in quo ea ipsa asserta Acathe-
 „lici Principis jura, quæ nullo modo
 „admittenda esse intellexerat, reservari
 „consensit: quia tamen ei nullo modo
 „licuit in causa statum Religionis di-
 „recte respiciente pacisci aditumque
 „relinquere, ut idem propositum ab ipso
 „Acathelico Principe, ejusque Adminis-
 „tristris vehementius aliquando urge-
 „tur, Nos præter improbationem, ac

„irritationem præfati actus concordiaæ Sæc. XVII.
 „in eo, in quo lædit religionem, a A. C. 1708.
 „Nuntio nostro, uti sui muneris erat,
 „palam factam, atque a Nobis aucto-
 „ritate nostra confirmatam, magnopere
 „a Te petimus, ut indemnitatem at-
 „que integritatem fidei, quatenus nul-
 „lum ex ipso tractatu præjudicium,
 „aut detrimentum perferat, vehe-
 „mentissime tuearis &c.„

Postquam vero Pontifex comper-
 erat, quod Monasteriensis Episcopus
 Magistratum Colonensem ad hanc con-
 troversiam celerius dirimendam, in-
 eundamque hanc pactionem datis lite-
 ris stimularit, hinc cum præfato Epi-
 scopo exoptulans, die decima sexta
 Februarii hæc ad eum perscripsit: „Ope-
 „ram tuam omni studio requisivimus,
 „ubi scilicet nobis innotuit agi acriter,
 „ac vehementer in ea civitate de per-
 „turbando pacifico Orthodoxæ Religio-
 „nis statu, eo quod A catholicus Prin-
 „ceps præsumeret, jus, ac fas esse suo
 „ibi residenti Administro damnatos hæ-
 „reticorum ritus intra privatas saltem
 „ædes exercere, ac præterea contem-
 „deret, quod ad removendos gravissi-
 „mos obices, quos offenderat, hæc
 „controversia per arbitros utrinque de-
 „ligendos dirimeretur. Et sane spes
 „erat irritos demum fore hujusmodi
 „cona-

Sæc. XVII. „conatus, cum Magistratus Colonien- „
 A. C. 1708. „sis per se probe animatus, nostrisque „
 „literis, ac viva voce venerabilis Fræ- „
 „tris Joannis Baptistæ Archiepiscopi „
 „Tarsensis Nuntii nostri serio, ac gra- „
 „viter præmonitus, indebitæ petitioni „
 „ab initio constanter obstitisset, meri- „
 „tas propterea laudes a Nobis subinde „
 „consecutus, quod retento Majorum „
 „suorum more, ac exemplo nihil sibi „
 „attingendum esse intellexisset, quod „
 „ad Religionis statum pertineret. Ve- „
 „rum dum propter alias multas hæc „
 „occasione excitatas difficultates, ac „
 „que querelas totum negotium in de- „
 „ liberatione adhuc versaretur, aut certe „
 „protraheretur, eo allatæ sunt tuæ ad „
 „Magistratum literæ magnopere impro- „
 „bantes omnem moram, ac cunctatio- „
 „nem in sedanda hac controversia, ac „
 „vehementer urgentes necessitatem „
 „conciliandi civitati gratiam Acathe- „
 „lici illius Principis, ne forte deterio- „
 „ra, ut dicebatur, contingerent. Porro „
 „eventus ipse docuit tui nominis ab- „
 „usum, tuorumque officiorum authori- „
 „tatem ad rem celerius conficiendam „
 „momenti plurimum attulisse, qua in „
 „re illud valde nobis dolendum est, „
 „quod Magistratus ita properaverit ad „
 „exitum ejus tractatus, ut passus sit „
 „in eo adjici conditionem, per quam

„præservari dicuntur asserta ejusdem Sæc. XVII.
 „Acatholici Principis jura, quæ tamen A. C. 1708.
 „nulla esse, ac nulla eidem competere
 „omnino scire debebat, ac per hoc reli-
 „querit quodammodo ipsi Principi, ejusve
 „Administro locum perturbandi perpe-
 „tuo illibatum hæctenus Catholicæ Re-
 „ligionis statum in præfata civitate Co-
 „loniensi. Et licet idem Nuntius noster
 „Tractatum & Actum hujusmodi con-
 „cordiæ in ea parte, in qua respicit,
 „ac lædit religionem pro suo munere
 „palam improbaverit, ac irritaverit,
 „Nosque hujusmodi declarationem, ut-
 „pote opportunam, ac necessariam
 „Apostolica nostra authoritate confir-
 „maverimus, & approbaverimus; ni-
 „hilominus facere non possumus, quin
 „Te iterum, iterumque hortemur, at-
 „que obtestemur, ut satagas iis reme-
 „diis, quæ tuæ authoritati, ac Zelo
 „deesse non possunt, tuoque honori ac
 „Conscientiæ summopere conveniunt,
 „consulere indemnitati ejus Ecclesiæ,
 „& occurrere periculo, quod facile ei
 „imminere posset, si ex vi adjectæ in
 „eo tractatu præservationis jurium illud
 „ipsum, quod nuper attentatum est de
 „invehendis illuc exercitiis hæreti-
 „corum, iterum, multoque vehemen-
 „tius, ut timere est, promoveretur.,

§. XXXVI.